

Ramstein Results for the Outlines of a New International Security Architecture

UDC: 355.45

DOI: <https://doi.org/10.15421/1724108>**Buzarov Andrii**Ph.D., Doctoral Student, Researcher, <https://orcid.org/0009-0009-5085-8340>, buzarov.andrey@gmail.com*Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)**Faculty of Social Sciences and Humanities, Klaipeda University (Klaipeda, Lithuania)*

Abstract

The **relevance** of the study of the Ramstein results for the contours of the new international security architecture is to examine the Russian-Ukrainian war and its impact on the system of international relations. From the point of view of international relations theory, this war is an international conflict. Russia's full-scale war against Ukraine, unleashed by the Russians in February 2022, has changed the geopolitical map of the world. It has been found that since it is of global significance for all humanity, it has become a powerful impetus for changing the global balance in one direction or another.

It is established that certain factors determine the need to take a fresh look at the current world political development, identify problems, find ways to solve them, and trace the patterns and trends of the world political process, including in the field of international security, taking into account the new role played by Ukraine and its allies.

The study **aims** to identify and investigate the behavior (policies and views) of the Ramstein format participants as subjects of international relations and to substantiate the trend toward forming a qualitatively new partnership between Ukraine and the West. Achieving this goal involves studying the complex interdependence in the security sphere, which, in turn, can become the basis for the future new international security architecture.

Conclusions. The study found that one of the drawbacks and possibly risks of the Ramstein format is its dependence on the positions of the political leadership of individual countries and insufficient formalization (design) of the format and modeled possible scenarios for transforming the experience of complex interaction within the Ramstein framework into strategic alliances beneficial for Ukraine, taking into account the current situation in world politics. It is worth noting that transforming this format into a more serious international organization requires the political will of many actors in international relations and, above all, the United States.

Keywords: Western countries, international security architecture, political influence, Ramstein results, Russian-Ukrainian war, Russia, Ukraine

Результати «Рамштайна» для контурів нової архітектури міжнародної безпеки

Бузаров Андрій*Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України (Київ, Україна)**Факультет соціальних і гуманітарних наук Клайпедського університету (Клайпеда, Литва)*

Анотація

Актуальність. Результати «Рамштайна» для контурів нової архітектури міжнародної безпеки полягає у дослідженні російсько-української війни та її впливу на систему міжнародних відносин. Ця війна з точки зору теорії міжнародних відносин є міжнародним конфліктом. Повномасштабна війна РФ проти України, розв'язана росіянами у лютому 2022 р., змінила геополітичну карту світу. З'ясовано, що оскільки вона має глобальне значення для всього людства, то вона стає потужним імпульсом зміни глобального балансу в той чи інший бік. Встановлено, що певні фактори детермінують необхідність по-новому подивитися на сучасний світовий політичний розвиток, виявити проблеми, знайти шляхи їх вирішення та простежити закономірності, тенденції світового політичного процесу, у тому числі у сфері міжнародної безпеки з урахуванням тієї нової ролі, яку відіграє Україна та її союзники.

Мета дослідження – з'ясувати та дослідити на основі поведінки (політики та поглядів) учасників формату «Рамштайн», як суб'єктів міжнародних відносин, і обґрунтувати тенденцію до формування якісно нового партнерства між Україною та країнами Заходу. Досягнення мети передбачає вивчити комплексну взаємозалежність у сфері безпеки, що, зі свого боку, може стати основою майбутньої нової міжнародної архітектури безпеки.

Висновки. У дослідженні з'ясовано, що одним із недоліків і, можливо, ризиків формату «Рамштайн» є його залежність від позицій політичного керівництва окремих країн та недостатня формалізація (оформлення) формату, а також змодельовано можливі сценарії трансформації досвіду комплексної взаємодії в рамках «Рамштайну» у вигідні для України стратегічні спілки з урахуванням поточної ситуації у світовій політиці. Варто зазначити, що оформлення цього формату в більш серйозну міжнародну організацію потребує політичної волі багатьох суб'єктів міжнародних відносин і насамперед США.

Ключові слова: країни Заходу, міжнародна архітектура безпеки, політичний вплив, результати «Рамштайна», російсько-українська війна, росія, Україна

Стаття надійшла / Article arrived: 15.11.2024

Схвалено до друку / Accepted: 26.12.2024

Вступ.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Повномасштабна війна РФ проти України, розв'язана росіянами у лютому 2022 р., змінила геополітичну карту світу. За останні роки акцент геополітичного протистояння повільно змістився з Сирії та арабського світу до Східної Європи. «Сирійська криза», як відомо, починалася в період так званої «арабської весни», коли в низці держав арабського світу відбулася насильницька (у Лівії) чи добровільна (у Тунісі та Єгипті) зміна влади, і, по суті, зміна системи державного устрою та політичного режиму» (Бузаров, 2018). Російсько-українська ж війна почалася зі спроб РФ використовувати дестабілізуючий фактор у вигляді «рускої весни» й анексії Криму у 2014 р.

Російсько-українська війна з точки зору теорії міжнародних відносин є міжнародним конфліктом.

Міжнародний конфлікт, як правило, розглядається як відносно самостійне явище у загальній системі міжнародних відносин, які характерні лише для сфери взаємодії між державами-учасницями та іншими міжнародними акторами; він може локально і в той же час глобально впливати на міжнародну політику. (Требін, Герасіна, & Панфілов, 2022, с. 247)

Для України ця війна носить екзистенційний та цивілізаційний характер. Аналіз хроніки російсько-української війни дає підстави для таких висновків. По-перше, ця війна стала для України загальнонародною. По-друге, ЗСУ змогли не тільки зупинити «другу армію світу», а й перейти в контрнаступ. По-третє, ворог змінив тактику агресії з бліцкригу на затяжну війну на виснаження України та її партнерів (Рафальський, 2024, с. 358-359).

О. Литвиненко, колишній голова Служби зовнішньої розвідки України та нинішній секретар Ради національної безпеки України у цьому контексті наголосив на такому: "Протиборство Росії та Заходу має фундаментальний, не лише геополітичний та геоелектронічний, а й ціннісний характер. Вихід війни Росії проти України має глобальне значення і стане потужним імпульсом зміни глобального балансу в той чи інший бік" (Литвиненко, 2023).

Відтак більшість найбільш розвинених в економічному плані країн стали на бік України. Однією з ключових подій у рамках міжнародної взаємодії у сфері підтримки української держави стало створення Контактної групи з оборони України (Ukraine Defense Contact Group), яка також відома як формат «Рамштайн». Агресія РФ проти України стала окремим феноменом у світовій політиці та суттєво змінила поведінку акторів у міжнародній політиці. Ставлення до цієї війни почало займати особливу роль у зовнішній політиці ряду країн, при формуванні їх зовнішньополітичної стратегії та доктрини. Ці та інші фактори детермінують

необхідність по-новому подивитися на сучасний світовий політичний розвиток, виявити проблеми, шляхи їх вирішення та простежити закономірності, тенденції світового політичного процесу, у тому числі у сфері міжнародної безпеки з урахуванням тієї нової ролі, яку відіграє Україна та її союзники.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Теоретичні, міжнародні та історичні аспекти поведінки України на міжнародній арені в умовах відображення російської агресії трактують у своїх працях такі вітчизняні вчені, як О. Рафальський (2023), В. Горбулін (2017), А. Майборода (2022), Г. Перепелиця (2015), С. Троян (2014), С. Шергін (2012), А. Кудряченко (2006), П. Гай-Нижник (2022), С. Віднянський (2022), М. Капітоненко (2009), Б. Бернадський (2012), Р. Вовк (2012), М. Мальський (2011), О. Литвиненко (2023), А. Богомолов (2023). Дослідники російської агресії М. Требін (2023), О. Івасечко (2023), П. Лопушанський (2023), А. Мартинов (2023) наголошують на формуванні якісно нового партнерства між Україною та країнами Заходу, щоб протистояти у війні з росією. Низка вчених С. Пирожков (2022), Н. Хамітов (2022), Є. Головаха (2022), Г. Зеленько (2022), Я. Любимий (2022), В. Жулай (2022), О. Майборода (2022) розглядають поняття національної стійкості, зовнішні та внутрішні виміри стратегії, а також етапи та пріоритети її реалізації, проблему ідентичності та консолідації суспільства. Зарубіжні вчені Ф. Фукуяма (2023), Д. Най (2023), Маргарет Макміллан (2023), Р. Кеохейн (2023) звертають увагу на те, що росія неодноразово порушувала міжнародні закони та норми на території України, а також вказують на ризики ядерної ескалації в умовах російсько-української війни.

Представники основних наукових напрямів у теорії міжнародних відносин (реалізму-неореалізму та лібералізму-неолібералізму) по-різному сприймають російсько-українську війну з позиції формування тих чи інших коаліцій чи об'єднань для протидії агресору. Так, наприклад, академік В. Горбулін, проаналізувавши різні теорії в рамках реалізму, дійшов висновку, що нинішнє протистояння України та Росії є протистоянням середньої та великої держави, і саме ця владно-силова (ресурсна) асиметрія робить міжнародну підтримку української сторони Сполученими Штатами та іншими країнами Північноатлантичного альянсу необхідною. Водночас чимало залежить від ступеня внутрішньої мобілізованості самої України та її можливості максимально ефективно використати свій обмежений ресурс для досягнення стратегічних цілей. (Горбулін, Власюк, & Кононенко, 2016, с. 75)

Ф. Фукуяма, сучасний класик неолібералізму, в перші дні війни охарактеризував її як «Війну Путіна проти ліберального порядку» (Francis Fukuyama, 2022). Інші відомі представники неолібералізму, що

спеціалізуються саме на вивченні теорії міжнародних відносин, політики, такі як Р. Кеохейн (2023) та Д. Най (2024) звернули увагу на ризики ядерної ескалації в умовах російсько-української війни. Оскільки саме ядерна загроза залишатиметься тією «червоною лінією», яку більшість країн ліберального Заходу не захочуть переходити у протистоянні з РФ та її союзниками. Як зазначає канадська історикня Маргарет Макміллан, "Росія вже неодноразово порушувала міжнародні закони та норми на території України, а невелике містечко Буча на околиці Києва стало синонімом військових злочинів. Викликає занепокоєння той факт, що Росія також загрожує порушити табу на перше застосування ядерної зброї та має потенціал для ведення хімічної та біологічної війни. Але якщо Путін застосує його і це зійде йому з рук, то інші країни, де правлять авторитарні лідери, будуть схильні наслідувати його приклад." (MacMillan, 2023, p. 63)

Певний науковий інтерес також представляють погляди на війну критичних теорій міжнародних відносин (конструктивізму, фемінізму, неограмшанства та постколоніалізму), оскільки його ідентичність, як і російська, проявляється у єдиній правді. Натомість неограмшанство не визнає Україну стороною війни з Росією, відмовляючи першій у суб'єктності, та вважає опонентом Росії колективний Захід в особі членів ЄС та НАТО. Однак критичних теорій не дає, наголошуючи винятково на тому, що «вона має бути більш тривалою та інтенсивнішою, ніж інші пострадянські конфлікти, враховуючи її значення і для Росії, і для Заходу» (Тишкун, & Троцько, 2022, с. 53).

Проте, незважаючи на різні підходи та можливості вивчення війни РФ проти України, одним із загально визнаних фактів та наслідків російсько-української війни для всієї світової політики є: «Переорієнтація – зміна альянсів. Поява трьох груп держав, які підтримали Україну; перших двох груп у спробі мінімізувати ризики» (Як війна Росії проти України, 2023).

Мета статті – з'ясувати та дослідити поведінку (на основі політики та поглядів) учасників формату «Рамштайн», як суб'єктів міжнародних відносин, а також обґрунтувати тенденцію до формування якісно нового партнерства між Україною та країнами Заходу – комплексної взаємозалежності у сфері безпеки, що, зі свого боку, може стати основою майбутньої нової міжнародної архітектури безпеки.

Результати дослідження.

Російсько-українська війна з точки зору теорії міжнародних відносин є міжнародним конфліктом.

Міжнародний конфлікт, як правило, розглядається як відносно самостійне явище у загальній системі міжнародних відносин, що характерні лише для сфери взаємодії між державами-учасницями та іншими міжнародними акторами; він може локально

і в той же час глобально впливати на міжнародну політику. (Требін, 2022, с. 247)

Вочевидь, подальше формування континентальної та європейської системи безпеки відбуватиметься з урахуванням тих геополітичних трансформацій, які спостерігаються нині. Роль України, як основного захисника Східного флангу Європи, лише зростатиме, а ЄС, так само, стає форпостом оборони європейського флангу НАТО. У зв'язку з цим той колосальний досвід міжнародного співробітництва, накопичений у рамках роботи у форматі «Рамштайн», може стати хорошим фундаментом для формування нової архітектури європейської безпеки та стримування РФ. І про це вже заговорили активно й у самому ЄС.

Після перемоги на президентських виборах у Франції у травні 2022 року Е. Макрон активізував роботу міжурядової конференції з реформи Європейського Союзу. Серед запропонованих пропозицій – створення Об'єднаних «збройних сил» ЄС та зміцнення транснаціональних підрозділів. Наразі Європейський Союз не має стратегічної мети повністю замінити НАТО як головного гаранта європейської безпеки. Водночас, Росія має стратегічну мету розколоти ЄС і НАТО зсередини та послабити Євроатлантичну оборону. Тому Європейський Союз у євроатлантичній системі безпеки виконує функцію європейського флангу НАТО. Символом цього можна вважати зустріч міністрів оборони НАТО та ЄС 27 квітня 2022 року на німецькій військовій базі «Рамштайн», де було прийнято історичне рішення про перехід Збройних сил України на стандарти НАТО. (Віднянський, & Мартинов, 2023, с. 215).

Події в Україні, по суті, прискорили стратегічне утвердження двох цивілізаційних груп – демократичної та авторитарної. Якщо до війни змагання між демократичними та авторитарними країнами забарвлювалося значною мірою філософською чи психологічною аргументацією (не виходячи у глобальні жорсткі протистояння), то сьогодні кожна країна вже чітко самовизначилася з вибором стратегічного партнера та цінностей, які цей партнер пропонує світові. І, водночас, визначається з допустимим рівнем компромісів між цінностями, що проголошуються, та економічними вигодами. У короткостроковому вимірі світ розділиться також на дві великі групи, і основою цього поділу є те, як країна ставиться до російської агресії по суті, наскільки підтримує, зокрема, власною участю, санкції проти росії, наскільки згодна з виключенням росії з міжнародних інститутів, або, інакше, наскільки країна байдужа до агресії, наскільки готова до неї (агресії) виправдання, наскільки не готова (або не бажає) протидіяти агресору (Юрчишин, 2022).

Отже, актуалізація вибудовування нових контурів міцних союзницьких відносин з тими країнами та суб'єктами міжнародних відносин, які зарекомендували себе з позитивного боку за останні

кілька років, набуває особливої цінності. Водночас, потрібно якісно покращити відносини з партнерами і тому «доцільно здійснити чітке правове викладення принципів, цілей і міждержавних стратегічних механізмів, а також правове нормування процедури визначення та впровадження стратегічного формату партнерства» (Стратегічні партнери України, 2023).

Прикладом позитивної тенденції щодо створення правової бази для нової архітектури міжнародної безпеки може бути розробка та укладання двосторонніх угод з довгостроковими зобов'язаннями у сфері безпеки. Непрямим наслідком поглибленої співпраці України з союзниками та партнерами за форматом «Рамштайн», без сумніву, стало підписання низки міжнародних угод у вищевказаній сфері. Станом на листопад 2024 р. Україна уклала вже 27 двосторонніх угод: із Великобританією, Німеччиною, Францією, Данією, Канадою, Італією, Нідерландами, Фінляндією, Латвією, Іспанією, Бельгією, Португалією, Швецією, Ісландією, Норвегією, Японією, США, ЄС, Естонією, Литвою, Польщею, Люксембургом, Румунією, Чехією, Словенією, Ірландією та Грецією. Слід зазначити, що понад 20 держав-членів і партнерів НАТО підписали з Україною двосторонні безпекові угоди, надавши Україні довгострокові зобов'язання у сфері безпеки.

Символічно, що саме Великобританія стала першою країною, яка у січні 2024 р. підписала відповідну угоду з Україною. Політико-правовою основою укладання вищевказаних угод стали декларації країн «Групи Семи», ухвалені у липні 2023 року у Вільносі. Головна теза декларації – безпека України є складовою безпеки Євроатлантичного регіону. За словами О. Єрмака глави Офісу Президента України: «Цей документ відкритий і дозволяє іншим країнам не з числа G7 долучитися до гарантій безпеки. Декларація – перший документ, що символізує наявність парасольки у вигляді гарантій безпеки» (Декларація про підтримку України, 2023).

Варто зазначити, що за таких умов для України стає актуальним пошук оптимального формату союзницьких відносин у рамках існуючих військово-політичних альянсів або формування нових структур.

Україна зацікавлена у формуванні більш дієвих механізмів безпеки та стабільності в Європі та світі. Розвиток міжнародної солідарності з Україною щодо відсічі російської агресії («дух Рамштайна») створює можливості для доведення військово-технічного співробітництва до інституційного рівня. Як реакція на зростання небезпеки відбувається поступове об'єднання країн світу до антипутінської коаліції. Україна сподівається на поглиблений розвиток стратегічного партнерства зі США, Канадою, Великою Британією та країнами Балто-Чорноморської спільноти до рівня союзницьких відносин. Допоміжний формат оборонної співпраці

може закріпити реалії безпекової та геополітичної ситуації в Європі, яка складеться після завершення війни з РФ, та надати свої гарантії суверенітету та територіальної цілісності країнам регіону (Парахонський, & Яворська, 2024).

Для адміністрації президента Дж. Байдена надання військової допомоги Україні було одним із пріоритетів «Стратегії національної безпеки США», яку президент представив 12 жовтня 2022 року (US National Security Strategy). На думку українських експертів:

Стратегія окреслює такі основні форми відповіді на війну Росії проти України та загрози з боку Російської Федерації в цілому: США продовжуватимуть підтримувати Україну в її боротьбі; продовжуватимуть будувати та поглиблювати коаліцію з союзниками та партнерами, не дозволивши Росії завдати подальшої шкоди європейській безпеці, демократії та інститутам; США не дозволять Росії чи будь-якій іншій державі досягти своєї мети шляхом використання або загрози застосування ядерної зброї; США зацікавлені у відновленні європейських механізмів безпеки, які постраждали внаслідок дій Росії (Толстов, & Фесенко, 2022).

Перетворення військової допомоги США Україні після великомасштабного вторгнення росії в Україну має забезпечити потужніші військові кошти, зокрема проти російської агресії, а також надати фінансові ресурси для його придбання. Протягом цього часу порівняно з попереднім періодом відбулася зміна підходу до військової підтримки, відмінною рисою якого є надання Україні необхідної військової допомоги як для оборони, так і для контрнаступальних дій. Значно збільшився обсяг військової допомоги. Після вторгнення Україна у 2022 році стала найбільшим отримувачем іноземної допомоги США (Івасечко, & Лопушанський, 2023).

Отже, для американської зовнішньополітичної доктрини підтримка України є найважливішим чинником не лише збереження геополітичного впливу США в Європі, а й попередження хаосу, який може спровокувати подальшу агресивну політику РФ та її союзників на європейському континенті. Подібна геополітична розстановка сил збільшує геополітичну цінність України як міжнародного актора.

Для США внаслідок надання військової допомоги Україні відкриваються такі перспективи:

– росія набагато бідніша за США та їхніх союзників, і вона вже платить набагато більше свого валового національного продукту та економіки для ведення війни в Україні, ніж Сполучені Штати та їхні партнери. Крім того, Росія зазнала величезних втрат зброєю, військовими запасами та військовим складом (тобто, глобальний конкурент виснажується);

– американська військова допомога дозволила Україні заподіяти величезні збитки спроможності Росії загрозувати Європі в цілому;

– надання військової допомоги Україні свідчить про можливість та рішучість Сполучених Штатів, обмежуючи амбіції путіна щодо відновлення великої росії, та показує іншим державам, що вони можуть довіряти США у конкуренції з Китаєм;

– сприяє відновленню Сполучених Штатів та зміцненню їхньої ролі як де-факто лідера Заходу, а також інших демократичних держав;

– активізація стратегій оборони НАТО та Європи. (Cordesman, 2022)

Активна міжнародна підтримка України, мобілізація ліберальної частини світової та євроатлантичної спільноти змінює і стратегію країн НАТО. Наприклад, на початку 2024 р. сталася подія, яка пройшла практично непоміченою на тлі військових дій, російських атак та нескінченних повітряних тривог – військової реальності, в якій сьогодні живе Україна. Тим часом, цей захід є важливим для того, щоб зрозуміти, як і чому змінюється стратегія Альянсу щодо України та реакція союзників на російську агресію проти нашої країни. Представниками постійних членів НАТО та країн-партнерів Альянсу представлена аналітична доповідь «Куди йде стратегія НАТО-Україна», підготовлену аналітичною організацією «The Potomac Foundation» (НАТО та «російські несподіванки»). На думку авторів, складовими такої нової стратегії мають бути розвиток «передової оборони» зі створенням як мінімум трьох «центрів сили» на східному фланзі Альянсу, з посиленням передової присутності військ, внесення ясності до «політики стримування» НАТО, щоб протистояти російському ядерному шантажу (Where Goest Ukraine, 2023).

Станом на вересень 2024 року у період із лютого 2022 р. в рамках формату «Рамштайн» Україні було виділено допомоги на 106 мільярдів доларів, з них близько 56 мільярдів – це допомога США (Austin gives remarks on Ukraine, 2024). Про це було офіційно повідомлено на 24 зустрічі країн-учасниць формату: Країни формату «Рамштайн» вже надали Україні військову допомогу на понад \$106 мільярдів (Austin, 2024). 25-та зустріч формату «Рамштайн» мала відбутися у жовтні 2024 р. На ній вперше могли б зібратися всі лідери країн, що входять до Контактної групи з оборони України. Окрім того, на ній Президент України В. Зеленський планував подати План перемоги України. Одним із основних пунктів цього Плану є запрошення України до НАТО. Це і є та сама визначеність, як партнери бачать місце України в архітектурі безпеки (План перемоги, 2024).

Висновки.

Одним із недоліків і, можливо, ризиків формату «Рамштайн» є його залежність від позицій політичного керівництва окремих країн та недостатня формалізація (оформлення) формату. Комплексна та галузева інституалізація «Рамштайну» де-факто вже відбулася, проте оформлення цього формату в

більш серйозну міжнародну організацію потребує політичної волі багатьох суб'єктів міжнародних відносин і насамперед США.

«Рамштайн» є гарною базою для формування нової конфігурації міжнародної безпеки, де Україна гратиме одну з провідних ролей. Цей формат не є коаліцією в класичному розумінні цього терміну, проте вже зараз можна змоделювати можливі сценарії трансформації досвіду комплексної взаємодії в рамках «Рамштайну» у вигідні для України стратегічні спілки з урахуванням поточної ситуації у світовій політиці.

А. Збереження нинішнього формату «Рамштайн» за участю США. Саме американська військово-політична, фінансова та дипломатична участь є визначальною в ефективності роботи «Рамштайн». Як зазначено вище, більше ніж половина всіх фінансових витрат, які були за більш ніж два з половиною роки роботи формату, були забезпечені з боку США. Однак у такій ситуації важко спрогнозувати відносини нової адміністрації президента США до формату «Рамштайн».

Б. Збереження цього формату «Рамштайн» без активної участі США. У такому разі Великобританія, інші країни ЄС-НАТО (Німеччина, Франція тощо), а також Японія та Південна Корея візьмуть на себе всю відповідальність щодо збереження майданчика як важливої координуючої структури міжнародної допомоги Україні. У такій ситуації всі вищевказані країни мають бути готові на серйознішу матеріальну та військову залученість на підтримку України.

В. Злиття формату «Рамштайн» зі структурами НАТО. Найвище військово-політичне керівництво України регулярно заявляє, а часом і вимагає від наших західних партнерів ясності та чіткості у членстві України в НАТО. Однак деякі країни-учасниці НАТО, наприклад Угорщина та Туреччина, активно цьому протидіють. Немає також однозначності з цього питання і серед американського зовнішньополітичного істеблшменту.

Г. Створення нового формату (альянсу), де Україна грала б одну з провідних ролей. З урахуванням того досвіду, який вже має Україна в рамках взаємодії зі своїми союзниками за форматом «Рамштайн», ЄС, НАТО, а також використовуючи нормативну базу десятків угод у сфері безпеки, яку Україна підписала останнім часом, можна сконструювати новий, регіональний, геостратегічний союз, де Україна була б стрижнем європейської (євроатлантичної) безпеки. Наприклад, посилити військово-політичну інтеграцію у рамках «Ініціатива трьох морів («Балто-Адріато-Чорноморської ініціативи»).

Однак для всіх вищезгаданих варіантів визначальними факторами буде позиція нової адміністрації Білого дому, готовність інших країн на більш серйозну залученість (у тому числі й пряму військову) на стороні України протидії російській агресії, а також вироблення імунітету до

ядерного шантажу з боку РФ. Не можна виключати й інші варіанти розвитку подій, крім описаних вище, оскільки минулі президентські вибори у США у листопаді 2024 р. та перемога на них Д. Трампа внесли свої корективи у подальше прогнозування світових політичних процесів, у тому числі й війни РФ проти України. Головною проблемою останніх десяти років залишається нескінченна політизація теми України як усередині США, так і на Заході загалом. Неоднозначність і часом непослідовність

позицій західних еліт заважає багатьом західним політикам тверезо оцінювати ситуацію, а це використовується росіянами в їхній інформаційній війні проти України. Двопартійні розбіжності щодо підтримки України при Байдені та Трампі особливо в період передвиборчої кампанії набували загрозливого характеру. Через невизначеність, викликану президентськими виборами США і перемогою Д. Трампа, подальша істотна допомога Україні знову може стати заручником політичної кон'юнктури.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Бернадський, Б. В. (2012). *Міжнародні конфлікти: курс лекцій*. Київ: Персонал.
- Бузаров, А. И. (2018). *Діалектика демократизації арабського світу*. Київ: Саміт-Книга.
- Віднянський, С. В. (2022). Україна – Європейський Союз: новий етап взаємовідносин в умовах російсько-української війни 2014–2022 рр. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*, 31.
- Віднянський, С., & Мартинов, А. (2023). *Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство*. (Монографія). Київ: Інститут історії України НАН України.
- Вовк, Р. В. (2012). *Моделювання міжнародних відносин*. Київ: Знання.
- Гай-Нижник, П. (2022). Російсько-українська війна – Війна за Життя (2014–2022 рр.): Періодизація. *Українознавство*, 1.
- Горбулін, В. П. (Ред.). (2017). *Світова гібридна війна: український фронт*. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень.
- Горбулін, В. П., Власюк, О. С. & Кононенко, С. В. (2016). Російсько-українська війна в термінах теорії реалізму. *Суспільно-політичні процеси*, 2.
- Декларація про підтримку України і гарантії безпеки. Подробити рамкового документа G7*. (2023). Відновлено з <https://forbes.ua/ru/news/deklaratsiya-pro-pidtrimku-ukraini-ta-garantii-bezpeki-podrobitsi-ramkovogo-dokumenta-g7-12072023-14756>
- Івасечко, О., & Лопушанський, П. (2023). Військова допомога США Україні у протидії збройній агресії росії у 2014–2023 рр. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*, 49.
- Капітоненко, М. Г. (2009). *Міжнародні конфлікти*. (Посібник). Київ: Либідь.
- Кудряченко, А. (2006). Геополітичні дилеми сучасної України. *Україна дипломатична. Науковий щорічник*, 7.
- Литвиненко, О. (2023, Листопад 22). *Кілька тез щодо політики путіна. Як мислять і провадять війну у кремлі*. Відновлено з <https://interfax.com.ua/news/blog/949321.html?fbclid=iwar3w4rq8th4ntt8ozbxfwlccv84rq68avuieflhcbzvy3xmfe5a6g9llrk>
- Мальський, М. З., & Мацяк, М. М. (2011). *Теорія міжнародних відносин*. (Підручник). 4-те видання. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка.
- НАТО та «російські несподіванки»: як війна в Україні змінює стратегію Альянсу*. (2024). Відновлено з <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3817085-nato-ta-rosijski-nespodivanki-ak-vijna-v-ukraini-zminue-strategiu-alansu.html>
- Парахонський, Б. О., & Яворська, Г. М. (2024). *Російська війна проти України як тригер змін міжнародної безпеки: базові наративи*. Київ: НІСД. Серія «Міжнародні відносини». <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.02>
- Перепелиця, Г. М. (2015). *Україна – Росія: війна в умовах співіснування*. (Монографія). Київ: Стилос.
- Пирожков, С. І., Майборода, О. М., Хамітов, Н. В., Головаха, Є. І., Дембіцький, В. А., Смолій, В. А., Скрипнюк, О. В., & Стоєцький, С. В. (Eds.). (2022). *Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь*. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ: НАН України.
- План перемоги складається з п'яти пунктів і трьох таємних додатків*. (2024, жовтень). Відновлено з <https://www.president.gov.ua/news/plan-peremogi-skladayetsya-z-pyati-punktiv-i-troh-tayemnih-d-93857>
- Рафальський, О. (2024). *Українська держава. Витоки. Історична еволюція. Сучасність*. (Монографія). К.: АДЕФ-Україна.
- Рафальський, О. (2023). Загрози Україні в нових геополітичних умовах: ризики та шляхи подолання. *Вісник НАН України*, 8. <https://doi.org/10.15407/visn2023.08.036>
- Стратегічні партнери України (реалії та пріоритети в умовах війни)*. (2023). Відновлено з https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194_2023_ukr_all.pdf
- Тишкун, Ю. Я., & Троцько Д. А. (2022). Російсько-українська війна в призмі сучасних критичних теорій міжнародних відносин. *Політичне життя*, 2. <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.2.8>
- Толстов, С. В., & Фесенко, М. В. (2022). *Цілі та пріоритети зовнішньополітичної стратегії адміністрації Дж. Байдена – аналітична записка*. ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Відновлено з <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-protu-ukrainy/tsili-ta-priorytetyzovnishnopolitychnoi-stratehii-administratsii-dzh-baidena.html>
- Требін, М. П. (Ред.), Герасіна, Л. М. & Панфілов О. Ю. (2022). *Теорія міжнародних відносин*. (Підручник). Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого.
- Троян, С. (2014). *Українсько-російські відносини: інтеграційний вимір. Україна в сучасній системі дво- і багатосторонніх відносин (1991–2013 рр.)*. (Монографія). Київ.

- Шергін, С. О. (2012). Геополітичні пріоритети України і Росії в контексті неоевразійської парадигми розвитку. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*, 18.
- Юрчишин, В. (Ред.). (2022). *Геополітичні та гео економічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі*. Київ: Центр Разумкова. Відновлено з https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_transformans_ukr.pdf
- Як війна Росії проти України змінила світ*. (2023). Відновлено з <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/yak-viynarosiyyi-proty-ukrayiny-zminyly-svit>
- Austin gives remarks on Ukraine military aid at meeting of allies in Germany*. (2024, September 6). Retrieved from <https://www.pbs.org/newshour/world/watch-austin-gives-remarks-on-ukraine-military-aid-at-meeting-of-allies-in-germany>
- Austin, L. (2024). *Ramstein countries have already provided Ukraine with military aid worth more than \$106 billion*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3902984-kraini-formatu-ramstajn-vze-nadali-ukraini-vijskovu-dopomogu-naponad-106-milardiv-ostin.html>
- Bogomolov A., & Lytvynenko O. (2012, January). *A Ghost in the Mirror: Russian Soft Power in Ukraine*. Retrieved from https://niss.gov.ua/oleksandrbogomolov_0112bp_bogomolov_lytvynenko.pdf
- Cordesman, A. (2022, November 21). *United States Aid to Ukraine: An Investment Whose Benefits Greatly Exceed its Cost*. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/united-states-aid-ukraine-investment-whosebenefits-greatly-exceed-its-cost>
- Francis Fukuyama: Putin's war on the liberal order*. (2022). Retrieved from https://www.ft.com/content/d0331b51-5d0e-4132-9f97-c3f41c7d75b3?fbclid=IwAR2e0xgw12qsnypgn3ly1iw4fyntmvzmr2n5oa-twu9ckkb_ylsm385c4m
- MacMillan, M. (2023, June). *How Wars Don't End: Ukraine, Russia, and the Lessons of World War I*.
- Opinion: 8 lessons from Russia's war in Ukraine*. (2024, June). Retrieved from <https://kyivindependent.com/opinion-old-and-new-lessons-from-russias-war/>
- Russia is dangerous because it is weak*. (2023, June). Retrieved from <https://www.ekathimerini.com/opinion/interviews/1212444/russia-is-dangerous-because-it-is-weak/>
- US National Security Strategy*. (2022). Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
- Where Goest Ukraine & NATO Strategy?* (2023). Retrieved from <https://strategyandfuture.org/en/where-goest-ukraine-nato-strategy-raport/>

REFERENCES

- Austin gives remarks on Ukraine military aid at meeting of allies in Germany*. (2024, September 6). Retrieved from <https://www.pbs.org/newshour/world/watch-austin-gives-remarks-on-ukraine-military-aid-at-meeting-of-allies-in-germany>
- Bernadsky, B. V. (2012). *International conflicts: a course of lectures*. Kyiv: Personnel.
- Bogomolov, A., & Lytvynenko O. (2012, January). *A Ghost in the Mirror: Russian Soft Power in Ukraine*. Retrieved from https://niss.gov.ua/oleksandrbogomolov_0112bp_bogomolov_lytvynenko.pdf
- Buzarov, A. I. (2018). *The dialectic of democratization of the Arab world*. Kyiv: Summit-Kniga.
- Cordesman, A. (2022, November 21). *United States Aid to Ukraine: An Investment Whose Benefits Greatly Exceed its Cost*. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/united-states-aid-ukraine-investment-whosebenefits-greatly-exceed-its-cost>
- Declaration of support for Ukraine and security guarantees. Details of the G7 framework document*. (2023). Retrieved from <https://forbes.ua/ru/news/deklaratsiya-pro-pidtrimku-ukraini-ta-garantii-bezpeki-podrobitsi-ramkovogodokumenta-g7-12072023-14756>
- Francis Fukuyama: Putin's war on the liberal order*. (2022). Retrieved from https://www.ft.com/content/d0331b51-5d0e-4132-9f97-c3f41c7d75b3?fbclid=IwAR2e0xgw12qsnypgn3ly1iw4fyntmvzmr2n5oa-twu9ckkb_ylsm385cm
- Gorbulin, V. P. (Ed.). (2017). *World Hybrid War: Ukrainian Front*. National Institute for Strategic Studies. Kyiv: NISD.
- Gorbulin, V. P., Vlasyuk, O. S. & Kononenko, S. V. (2016). The Russian-Ukrainian war in terms of the theory of realism. *Socio-political processes*, 2.
- How Russia's war against Ukraine changed the world*. (2023). Retrieved from <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/yak-viynarosiyyi-proty-ukrayiny-zminyly-svit>
- Ivasechko, O., & Lopushansky, P. (2023). U.S. military assistance to Ukraine in countering Russia's armed aggression in 2014–2023 Bulletin of Lviv University. *A series of philosophical-political scientists*. Studio, 49.
- Kapitonenko, M. G. (2009). *International Conflicts: Teaching*. (Manual. for students. Higher education. Conclusion). Kyiv: Lybid.
- Kudryachenko, A. (2006). Geopolitical dilemmas of modern Ukraine. *Ukraine is diplomatic. Scientific Yearbook*, 7.
- Litvinenko, O. (2023, November 22). *Several theses on Putin's policy. How the Kremlin thinks and conducts war*. Retrieved from https://interfax.com.ua/news/blog/949321.html?fbclid=IwAR3w4Rq8th4ntt8ozbxfwlcgv_84rq68avuieflhcbzvy3xmfe5a6g9llrk
- MacMillan, M. (2023, June). *How Wars Don't End: Ukraine, Russia, and the Lessons of World War I*.
- Malsky, M. Z., & Matsyuh, M. M. (2011). *Theory of International Relations*. (Textbook). 4th edition. Lviv: Ivan Franko National University of Lviv.
- NATO and "Russian surprises": how the war in Ukraine is changing the Alliance's strategy*. (2024). Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3817085-nato-ta-rosijski-nespodivanki-ak-vijna-v-ukraini-zminue-strategiu-alansu.html>
- Opinion: 8 lessons from Russia's war in Ukraine*. (2024, June). Retrieved from <https://kyivindependent.com/opinion-old-and-new-lessons-from-russias-war/>

- Parakhonsky, B. O., & Yavorska, G. M. (2024). *The Russian War Against Ukraine as a Trigger for Changes in International Security: Basic Narratives: An Analysis. additional*. Kyiv: NISD. International Relations Series. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.02>
- Perepelitsa, G. M. (2015). *Ukraine – Russia: War in the Conditions of Coexistence*. (Monograph). Kyiv: Stylos.
- Pirozhkov, S.I., Mayboroda, O.M., Khamitov, N.V., Holovakha, E.I., Dembitsky, V.A., Smoliiy, V.A., Skrypnyuk, O. V. & Stoyetsky, S. V. (Eds.). (2022). *Ukraine's National Resilience: A Strategy for Responding to Challenges and Anticipating Hybrid Threats: A National Report*. Institute of Political and Ethnonational Studies. I. F. Kuras of the National Academy of Sciences of Ukraine. Kyiv: NAS of Ukraine.
- Rafalsky, O. (2023). Threats to Ukraine in the New Geopolitical Conditions: Risks and Ways to Overcome. *Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 8. <https://doi.org/10.15407/vsn2023.08.036>
- Rafalsky, O. (2024). *Ukrainian state. Origins. Historical evolution. Modernity*. (Monograph). Kyiv: ADEF-Ukraine Publishing House.
- Russia is dangerous because it is weak*. (2023, June). Retrieved from <https://www.ekathimerini.com/opinion/interviews/1212444/russia-is-dangerous-because-it-is-weak/>
- Shergin, S. O. (2012). Geopolitical Priorities of Ukraine and Russia in the Context of the Neo-Eurasian Development Paradigm. *Scientific Bulletin of the Diplomatic Academy of Ukraine*, 18.
- Strategic partners of Ukraine (realities and priorities in wartime)*. (2023). Retrieved from https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194_2023_ukr_all.pdf
- Tolstov, S. V., & Fesenko, M. V. (2022). *The goals and priorities of the foreign policy strategy of the administration of J. Biden is an analytical note*. State Institution "Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine". Retrieved from <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/tsili-ta-priorytety-zovnishnopolitychnoi-stratehii-administratsii-dzh-baidena.html>
- Trebin, M. P. (Ed.), Gerasina, L. M. & Panfilov, O. Y. (2022). *Theory of International Relations*. (Textbook). Kharkiv: Yaroslav the Wise National Law University.
- Troyan, S. (2014). *Ukrainian-Russian relations: integration dimension. Ukraine in the Modern System of Bilateral and Multilateral Relations (1991–2013)*. (Monograph). Kiev.
- Tyshkun, Y. Y., & Trotsko, D. A. (2022). The Russian-Ukrainian War in the Prism of Modern Critical Theories of International Relations. *Political Life*, 2. doi: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.2.8>
- US National Security Strategy*. (2022). Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
- Vidnyansky, S. V. (2022). Ukraine – European Union: a new stage of relations in the context of the Russian-Ukrainian war of 2014–2022. *International Relations of Ukraine: Scientific Searches and Findings*, 31.
- Vidnyansky, S., & Martynov, A. (2023). *The Russian-Ukrainian War and the International Community*. (Monograph). Kyiv: Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine.
- Vovk, R. W. (2012). *Modeling of international relations*. Kyiv: Knowledge.
- Where Goest Ukraine & NATO Strategy?* (2023). Retrieved from <https://strategyandfuture.org/en/where-goest-ukraine-nato-strategy-raport/>
- Yurchyshyn, V. (Ed.). (2022). *Geopolitical and geoeconomic changes shaped by Russian aggression and the renewal of Ukraine's place in the world space*. Kyiv: Razumkov Centre. Retrieved from https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_transformans_ukr.pdf